

سه شنبه 4 اسفند 1394 - 14 جمادی الاول 1437 - 22 فوریه 2016

پروفسور محمود حسابی فیزیکدان برجسته و دانشمند کم نظیر معاصر ایران در تاریخ 4 اسفند ۱۲۸۱ شمسی زاده شد.

• 4 اسفند در گذر تاریخ**• زادروز دکتر حسابی (1281 ش)**

پروفسور محمود حسابی فیزیکدان برجسته و دانشمند کم نظیر معاصر ایران در تاریخ 4 اسفند ۱۲۸۱ شمسی زاده شد. پدرش (سیدعباس معزالسلطنه) و مادرش (گوهرشاد حسابی) هر دو اهل تفرش بودند. او در سن هفده سالگی، لیسانس ادبیات و در سن نوزده سالگی لیسانس بیولوژی را اخذ نمود. پس از آن در رشته مهندسی راه و ساختمان از دانشکده فرانسوی مهندسی در بیروت فارغ التحصیل شد. در آن دوران با اشتغال در نقشه‌کشی و راهسازی، به امرار معاش خانواده کمک می‌کرد. حسابی در دانشگاه سوربن فرانسه، در رشته فیزیک به تحصیل و تحقیق پرداخت. در سال ۱۹۲۷ میلادی در سن 25 سالگی دانشنامه دکترای فیزیک خود را، با ارائه رساله‌ای تحت عنوان «حساسیت سلول‌های فتوالکتریک» با درجه عالی دریافت نمود. وی، با اندوخته‌ای از دانش روز و کسب مدارج عالی تحصیلی و علمی در چندین رشته مهندسی و مطالعات جامع در علوم پایه به‌عنوان اولین فردی که در ایران دارای دکترای فیزیک بود، به کشور بازگشت. وی فردی بود که برای نخستین بار، موضوع پیشرفت‌های اتمی جهان را در ایران مطرح و توجه افراد را به این مهم جلب کرد که ایران نباید در این رشته علمی، که ترقی آینده جهان بدان وابسته است، از سایر کشورها عقب بماند. می‌توان پروفسور محمود حسابی را اولین پایه‌گذار انرژی اتمی ایران دانست. حسابی علاوه بر زبان فارسی، به چهار زبان زنده دنیا یعنی عربی، فرانسوی، انگلیسی و آلمانی نیز تسلط داشت و همچنین در تحقیقات علمی خود از زبان‌های سانسکریت، لاتین، یونانی، پهلوی (زبان ایرانیان باستان)، اوستایی، ترکی، ایتالیایی و روسی استفاده می‌نمود. نشان «اوفیسیه دولالژیون دونور» و همچنین نشان «کوماندور دولالژیون دونور»، بزرگ‌ترین نشان‌های کشور فرانسه، به وی اهداء گردید. پروفسور حسابی از سوی جامعه علمی جهان به‌عنوان «مرد اول علمی جهان» در سال ۱۹۹۰م برگزیده و در کنگره شصت سال فیزیک ایران در سال ۱۳۶۶ش نیز ملقب به «پدر فیزیک ایران» گردید. پروفسور سید محمود حسابی سرانجام در تاریخ 12 شهریورماه سال ۱۳۷۱ شمسی در بیمارستان دانشگاه ژنو به هنگام معالجه قلبی، در سن ۹۰ سالگی دار فانی را وداع گفت و بنا به خواسته خودش، در آرامگاه خانوادگی در شهر دانشگاهی تفرش به خاک سپرده شد. عمده خدمات پروفسور محمود حسابی به شرح زیر است: - اولین نقشه‌برداری فنی و تخصصی کشور (راه بندرلنگه به بوشهر) - اولین راه‌سازی مدرن و علمی ایران (راه تهران به شمشک) - اولین مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران - پایه‌گذاری اولین مدارس عشایری کشور - پایه‌گذاری دارالمعلمین و دانشسرای عالی - ساخت اولین رادیو در کشور - راه‌اندازی اولین آنتن فرستنده در کشور - راه‌اندازی اولین مرکز زلزله‌شناسی کشور، راه‌اندازی اولین رآکتور اتمی سازمان انرژی اتمی کشور - راه‌اندازی اولین دستگاه رادیولوژی در ایران - محاسبه و تعیین ساعت ایران - پایه‌گذاری اولین بیمارستان خصوصی در ایران، به نام بیمارستان گوهرشاد - شرکت در پایه‌گذاری فرهنگستان ایران و ایجاد انجمن زبان فارسی - تدوین اساسنامه طرح تأسیس دانشگاه تهران - پایه‌گذاری دانشکده فنی دانشگاه تهران - پایه‌گذاری دانشکده علوم دانشگاه تهران - پایه‌گذاری شورای عالی معارف - پایه‌گذاری

مرکز عدسی‌سازی اپتیک کاربردی در دانشکده علوم دانشگاه تهران - پایه‌گذاری بخش آکوستیک در دانشگاه و اندازه‌گیری فواصل گام‌های موسیقی ایرانی - پایه‌گذاری انجمن موسیقی و مرکز پژوهش‌های موسیقی - پایه‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش نوین ابتدائی و دبیرستانی - پایه‌گذاری مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران پایه‌گذاری مرکز تحقیقات اتمی دانشگاه تهران - پایه‌گذاری سازمان انرژی اتمی ایران - پایه‌گذاری اولین رصدخانه نوین در ایران - پایه‌گذاری مرکز مدرن تعقیب ماهواره‌ها در شیراز - پایه‌گذاری مرکز مخابرات اسدآباد همدان - پایه‌گذاری کمیته پژوهشی فضای ایران - ایجاد اولین ایستگاه هواشناسی کشور (در ساختمان دانشسرای عالی) - تدوین اساسنامه و تأسیس مؤسسه ملی استاندارد - تدوین آئین‌نامه کارخانجات نساجی کشور و رساله چگونگی حمایت دولت در رشد این صنعت - پایه‌گذاری واحد تحقیقاتی صنعتی سفدایی - راه‌اندازی اولین آسیاب آبی تولید برق (ژنراتور) در کشور - ایجاد اولین کارگاه‌های تجربی در علوم کاربردی در ایران - ایجاد اولین آزمایشگاه علوم پایه در کشور

• رحلت فقیه جلیل و مدرس بزرگ آیت الله «سیدمهدی درچه‌ای» (1323ش)

آیت‌الله سیدمهدی بن سید مرتضی درچه‌ای، در حدود سال 1232ش (1270ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی برادر کوچک‌تر سیدمحمد باقر درچه‌ای، از علمای مشهور اصفهان بود. سید مهدی، تحصیلات خود را در اصفهان و سپس در نجف اشرف به سامان رساند و پس از طی مدارج بالای علمی، در اصفهان به تدریس پرداخت. وی فقیهی بزرگ به شمار می‌رفت و در علم اصول، استاد بود.

آیت‌الله سیدمهدی درچه‌ای در زمان خود، مورد وثوق و اطمینان تمام طبقات اصفهان و اطراف بود و مردم در مسائل فقهی به ایشان رجوع می‌کردند. محفل درسی او، مشحون از بزرگان علم بود و خود نیز سالیان طولانی به امر تدریس اشتغال داشت. وی در اواخر عمر مجتهد اعلم و جامع الشرائط اصفهان بود و با این حال، زندگی را در کمال زهد و قناعت سپری کرد. این عالم ربانی سرانجام در چهارم اسفند 1323ش برابر با دهم ربیع‌الاول 1364ق در 91 سالگی در اصفهان رخت از دنیا برپست و پس از تشییع با شکوه، در قبرستان تخت فولاد، در کنار برادر بزرگوارش به خاک سپرده شد.

• درگذشت «ابوالحسن اقبال آذر» هنرمند تعزیه خوانی (1349 ش)

ابوالحسن اقبال آذر ملقب به اقبال السلطان در سال 1250ش در اطراف قزوین به دنیا آمد. وی در ابتدا به کسب دانش پرداخت اما به خاطر عشق و علاقه وافری که به موسیقی داشت، چون از صدای خوبی برخوردار بود، مدرسه را به کنار نهاد و به تحصیل موسیقی و آواز همت گماشت. اقبال آذر در جوانی به تبریز رفت و در اندک زمانی در هنر تعزیه‌خوانی به شهرت رسید و به دربار محمدعلی میرزا، ولیعهد قاجار راه یافت.

با مرگ مظفرالدین شاه، اقبال آذر نیز

به همراه شاه جدید به تهران رفت و در

تکیه دولت به کار تعزیه پرداخت. وی بعدها مدتی در تبریز و سپس در تهران اقامت داشت و به تعزیه‌خوانی مشغول بود.

روش اقبال در خواندن آواز از

سبک تعزیه بهره داشت، یعنی بلند و با تحریر می‌خواند و مانند تعزیه‌خوان‌ها، توجه زیادی به کیفیت ادای شعر نداشت.

وی سرانجام در اوائل اسفند 1349 در حدود 100 سالگی درگذشت.

• انتخاب آیت الله «بهشتی»

به عنوان ریاست دیوان عالی کشور از سوی امام خمینی (1358ش)

به دنبال تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل مجلس شورای اسلامی، طی حکمی از جانب حضرت امام خمینی، آیت‌الله دکتر سید محمد حسینی بهشتی به عنوان اولین رئیس دیوان عالی کشور،

بالاترین مقام قضائی پس از پیروزی انقلاب اسلامی برگزیده شد تا برای این تشکیلات حیاتی که نقش مهم و تعیین کننده‌ای در جامعه دارد، با درک و درایت والای ایشان زمینه اجرای قوانین اسلام فراهم شود و عدل و قسط در جامعه رواج یابد.

ایشان نیز در طول مدت عهده‌داری این مسئولیت خطیر و شریف، منشأ خیر و خدمت فراوانی گشت، امور قضائی کشور را سامان بخشید و با به کارگیری قضات عادل و عالم، نظام قضائی را دگرگون ساخت. همچنین در این روز، آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی نیز به دادستانی کل کشور تعیین شد.

همچنین این انتخاب، همزمان با تثبیت نظام جمهوری اسلامی به منظور تشکیل و سامان‌دهی قوه قضائیه، متناسب با اهداف و ارکان نظام اسلامی انجام گردید.

• راه‌اندازی شبکه جوان رادیو (1375 ش)

• رحلت روحانی مجاهد آیت‌الله «محمدجواد عارفی بیرجندی»
عالم مشهور خراسان (1380 ش)

آیت‌الله شیخ محمدجواد عارفی بیرجندی، در حدود سال 1272 ش (1311 ق) در بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی مقدمات و سطوح را در بیرجند و مشهد به اتمام رساند.

سپس در 25 سالگی به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و با شرکت در دروس خارج فقه و اصول آیات عظام: حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، شیخ مهدی حکمی قمی، شیخ ابوالقاسم کبیر قمی و سید محمد حجت کوه کمره‌ای به مدارج بالای علمی دست یافت.

این فقیه جلیل یکی از شاگردان کوشا و سخت‌گوش آیت‌الله عبدالکریم حائری بود که حدود ده سال از بحث‌های معظم له استفاده شایان برد و مبانی علمی‌اش را استوار ساخت. آیت‌الله عارفی در زمان استبداد رضاخانی، در اراک به علت سخنرانی علیه بی‌حجابی و تأکید بر شعائر اسلامی تحت تعقیب قرار گرفت و در بیرجند مدت‌ها به زندگی مخفیانه روی آورد تا سرانجام دستگیر و زندانی شد.

وی پس از آزادی از زندان، در زادگاهش اقامت گزید و بیش از نیم قرن به بزرگداشت، تبلیغ و ترویج شعائر دینی و تدریس و پرورش شاگردان و اقامه جماعت پرداخت و با کوشش بسیار، حوزه علمیه آن شهر را سامان بخشید. این عالم وارسته در طول حیات خویش از وجوهات مصرف نمی‌کرد و از هر گونه تجملات و تشریفات به دور بود.

سرانجام آن فقیه بزرگوار در 4 اسفند 1380

برابر با نیمه شب عید قربان 1422 ق

در یکصد و هشت سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع با شکوه، در مدرسه معصومیه بیرجند به خاک سپرده شد.

• اعلام دستگیری

ششصد و پنجاه تن در رابطه با شورش های تبریز توسط
رادیو لندن (1356 ش)

همزمان با این جریان کمیسیون بازپرسی دولتی، متشکل از شخصیت های طراز اول با رهبران مذهبی ملاقات کرد تا تشنج های موجود را کاهش دهد.

* تظاهرات چهل نفر از دانشجویان ایرانی در اعتراض به وقایع قم و تبریز در مقابل دفتر هواپیمائی ملی ایران (1356 ش)

* تظاهرات جمعیتی حدود
5 هزار نفر در صحن حرم

حضرت معومه (س)، باشعراهای علیّه رژیم و به حمایت
از امام خمینی. (1356ش)
* 14 جمادی الأول
در گذرتاریخ

* درگذشت «ابوسعید عبیدالله بن جبرائیل» پزشک نامدار و داروساز شهیر (453 ق)

* رحلت «حاج ملا اسماعیل سبزواری» محدث و واعظ شهیر
در تهران (1312 ق)

حاج ملا اسماعیل سبزواری، فراگیری حکمت و فلسفه را نزد حاج ملاهادی سبزواری، فیلسوف مشهور شرق آموخت. او برای تکمیل تحصیلات علوم دینی به حوزه‌ی علمیه‌ی نجف رفت و پس از کسب درجه‌ی اجتهاد به تهران بازگشت. ملا اسماعیل مردی بسیار متتبع بود و حافظه‌ای نیرومند داشت. وی در رشته‌ی موعظه استادی مسلم به شمار می‌رفت و دارای تألیفات می‌باشد. مجمع‌التورین و نوادر الآثار از جمله تألیفات این محقق گرانقدر به شمار می‌روند.

• وفات «میرزا عبدالغفار تهرانی» ریاضی دان ایرانی (1326 ق)

میرزا عبدالغفار تهرانی ملقب به نجم الدوله، از همان ابتدای تحصیل، استعداد و علاقه‌ای عمیق به ریاضیات داشت. او این علم را در مدارس مشهور آن زمان همچون دارالفنون فرا گرفت و به تحقیق و مطالعه در زمینه‌ی ریاضیات پرداخت. نجم الدوله، سال‌ها معلم ریاضی در مدرسه‌ی دارالفنون تهران بود. از این ریاضی‌دان ایرانی، تألیفات هم‌چون بدایة الحساب و اصول هندسه به یادگار مانده است.

• کشته شدن ابراهیم
بن مالک اشتر

ابراهیم فرزند مالک اشتر نخعی، هنگام قیام مختار برای خونخواهی امام حسین (ع) به او پیوست و در سال 67 ق به سرداری لشکر منصوب شد. ابراهیم از طرف مختار، مأمور تصرف موصل شد و سپاه شام را که از طرف خلیفه اموی آمده بودند شکست داد. او عبیدالله بن زیاد را به قتل رساند و تعدادی از قاتلان امام حسین (ع) و یاران او را از دم تیغ گذراند. ابراهیم بن مالک با دستگیری و قتل مختار توسط مُصعب بن زُبَیر، به مُصعب پیوست و به دولت ابن زُبَیر خدمت کرد. سرانجام، هنگامی که عبدالملک بن مروان، خلیفه اموی، لشکری برای نبرد با سپاه ابن زبیر به عراق فرستاد، ابراهیم بن مالک 13 جمادی الاول سال 71 قمری در این جنگ کشته شد.